

# SALTO

Halvårsplanen er lagd for å gi læreren en samlet oversikt over elevenes læringsmål, kompetansemålene i LK20, innholdet i elevboka og tekster som kan knyttets til de tverrfaglige temaene *Folkehelse og livsmestring*, *Demokrati og medborgerskap* og *Bærekraftig utvikling*. Det henvises også til aktuelle sider i arbeidsboka.

Angitt tidsbruk er kun ment som forslag, og rekkefølgen for tema og innhold kan tilpasses den enkelte skole og klasse. Her er et forslag til en alternativ progresjon:

- Kapitlene 4 og 6 kan arbeides med i samme periode. Her kan det fokuseres på personbeskrivelser i innledningen. Det holder med én skriveskole i denne perioden.
- Kapitlene 7 og 8 kan slås sammen. Bygg videre på kapittel 2 om sammensatte tekster, og se nærmere på saktekster som fagtekster, lister og instruksjoner. Det er naturlig å trekke inn kildekritikk i arbeidet med begge kapitlene.

Uke	Kapittel	KM	Læringsmål i elevboka	Kapittelinndeling i elevboka		Tverrfaglige temaer i tekster
34–35 2 uker	<b>1. TA SALTO!</b> EB (s. 6–25) AB (s. 6–19)	1 4 8 14	– bruke SALTO-strategiene før, under og etter lesing – finne nøkkelord, skrive sammendrag, lage tankekart og venndiagram – presentere en tekst muntlig ved hjelp av nøkkelord	<b>Del 1 (s. 8–15)</b> – Les og forstå, SALTO-strategiene <b>Del 2 (s. 16–21)</b> – Les og lær, læringsstrategier <b>Del 3 (s. 22–23)</b> – Nøkkelord som manus		<b>Demokrati og medborgerskap:</b> «Foreldre må skjerpe seg» <b>Bærekraftig utvikling:</b> «Skal det være en gresshoppetaco eller en vepsekake?» «Hva er VR-briller?»
36–37 2 uker	<b>2. Sammensatte tekster</b> EB (s. 26–49) AB (s. 20–37)	1 4 5 11 12 14	– forklare hva som kjenne-tegner sammensatte tekster – forstå hvordan tekst og illustrasjoner forteller noe sammen – bruke komma ved oppramsing og foran «men» – lage en sammensatt tekst	<b>Inn i tema (s. 28–33)</b> – Hva er sammensatte tekster? – Verbaltekst og illustrasjoner forteller sammen – Memer  <b>Les og forstå (s. 36–43)</b> – Håndbok for superhelter, utdrag fra en roman av Elias og Agnes Våhlund  <b>Mer å lese (s. 188–192)</b> – «Liten og rask», utdrag fra faktaboka Alt om Messi av Michael Jepsen – «Kvinnene som skapte frykt til sjøs», en artikkel fra Aftenposten Junior av Marthe Dypvik Jensen	<b>Språkverksted (s. 34–35)</b> – Skille tegn: punktum, spørretegn, utropstegn og komma  <b>Skriveskolen (s. 44–47)</b> – lage bildebok eller faktatekst om en superhelt	<b>Folkehelse og livsmestring:</b> <i>Håndbok for superhelter</i>

Uke	Kapittel	KM	Læringsmål i elevboka	Kapittelinndeling i elevboka	Tverrfaglige temaer i tekster	
38 1 uke	<b>3 Vitser og gåter</b> EB (s. 50–71) AB (s. 38–51)	1 4 5 9 10 11 12	– forklare hva som kjen- netegner vitser og gåter – fortelle vitser og gåter med innlevelse – bruke replikkstrek og an- førselstegn – skrive egne vitser og gåter	<b>Inn i tema (s. 52–57)</b> – Hva er en vits? – Hva er en gåte? – Lever av latter – intervju med Jonis Josef – Å fortelle vitser og gåter  <b>Les og forstå (s. 60–67)</b> – Den rikeste gutten i verden, en humoristisk roman av David Walliams <b>Mer å lese (s. 193–198)</b> – «Ha, ha, ha, he, he, hi, hi, hi», artikkel fra Nysgjerrigper av Dag- ny Holm – «Hei, storesøster», fra diktsam- lingen Bror, søster dikt for barn av Thomas Marco Blatt	<b>Språkverksted (s. 58–59)</b> – Å skrive replikker: replikkstrek og anførselstegn  <b>Skriveskolen (s. 68–69)</b> – Dikte en vits og en gåte	<b>Folkehelse og livsmestring:</b> «Lever av latter»  <i>Den rikeste gutten i verden</i>  «Hei, storesøster»
39–41 2 uker	<b>4 Å innlede en fortelling</b> EB (s. 72–93) AB (s. 52–69)	1 4 5 10 11 12 13	– forklare hva som kjen- netegner en pangstart og en rolig start – reflektere over hva som gjør en innledning god – bøye verb i ulike tider – skrive innledninger med beskrivelser av person, plass eller problem	<b>Inn i tema (s. 74–79)</b> – Kom i gang! – Fortellingens tre deler – Innled med rolig start eller pangstart – Hva bør være med i innlednin- gen?  <b>Les og forstå (s. 82–87)</b> – <i>Polarnatt</i> , utdrag fra en roman av Sunniva Relling Berg  <b>Mer å lese (s. 199–205)</b> – <i>Berre venner</i> , en roman av Bente Bratlund – «De kom om natten», utdrag fra spenningsromanen Tause skrik av Arne Svingen	<b>Språkverksted (s. 80–81)</b> – Verb: bøye verb i presens, preteritum og presens perfektum grunnformen av verbet: infinitiv  <b>Skriveskolen (s. 88–91)</b> – Skrive en innledning med beskrivelser av person, plass og problem	<b>Folkehelse og livsmestring:</b> <i>Polarnatt</i>  <i>Tonje Glimmerdal</i>  <i>Berre venner</i>  <b>Demokrati og medborgerskap:</b> <i>Polarnatt</i>

Uke	Kapittel	KM	Læringsmål i elevboka	Kapittelinndeling i elevboka		Tverrfaglige temaer i tekster
42–43 2 uker	<b>5 Bokmål og nynorsk</b> EB (s. 94–115) AB (s. 70–87)	1 5 10 11 12 15 16 17	<ul style="list-style-type: none"> <li>– forklare bakgrunnen for at vi har to norske skriftspråk</li> <li>– sammenlikne ord på nynorsk og bokmål</li> <li>– lage spørsmål med og uten spørreord på nynorsk og bokmål</li> <li>– skrive et intervju på nynorsk</li> </ul>	<b>Inn i tema (s. 96–101)</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Språk i Norge</li> <li>– Talespråk</li> <li>– Skriftspråk</li> <li>– Hvorfor har vi to skriftspråk?</li> <li>– Ja takk, begge deler</li> </ul>	<b>Språkverksted (s. 102–103)</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Å stille spørsmål på nynorsk og bokmål</li> </ul>	<b>Folkehelse og livsmestring:</b> <i>Olivias liv annenhver uke</i> «Pappa ønskes»
				<b>Les og forstå (s. 104–109)</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <i>Olivias liv annenhver uke</i>, av Heidi Linde</li> </ul> <b>Mer å lese (s. 206–214)</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>– «Språklege sprell», fagtekst fra Nysgjerrigper av Trond Rødvik</li> <li>– «Pappa ønskes», utdrag fra en roman av Maria Parr</li> </ul>	<b>Skriveskolen (s. 110–113)</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Skrive et intervju om språk med overskrift, innledning, spørsmål og svar</li> </ul>	
44–45 2 uker	<b>6 Å beskrive en person</b> EB (s. 116–137) AB (s. 88–105)	1 4 5 10 11 12 13	<ul style="list-style-type: none"> <li>– forklare forskjellen på en persons ytre og indre egenskaper</li> <li>– reflektere over hva som gjør en personbeskrivelse god</li> <li>– gradbøye adjektiv</li> <li>– beskrive personer med adjektiv, slik at leseren kan se dem for seg</li> </ul>	<b>Inn i tema (s. 118–123)</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Å beskrive en person</li> <li>– Ytre og indre egenskaper</li> <li>– Personbeskrivelser</li> <li>– Vi studerer personbeskrivelser</li> <li>– Biodikt</li> </ul>	<b>Språkverksted (s. 124–125)</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Adjektiv: gradbøying av adjektiv: positiv, komparativ og superlativ</li> </ul>	<b>Folkehelse og livsmestring:</b> <i>Ollis</i> <i>Gutten i kjelleren</i> «Til verda» <i>Parvana</i>
				<b>Les og forstå (s. 126–131)</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>– «Gentlemanstyven Gjest – Norges Robin Hood?», utdrag fra <i>Skumle skurker og mystiske mordere</i> av Cecilie Winger</li> </ul> <b>Mer å lese (s. 215–220)</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>– «Til verda», utdrag fra diktsamlingen <i>Eg er, eg er, eg er</i> av Ruth Lillegraven</li> <li>– <i>Parvana</i>, av Deborah Ellis</li> </ul>	<b>Skriveskolen (s. 132–135)</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Skrive en personbeskrivelse med beskrivelser av ytre og indre egenskaper, og små detaljer</li> </ul>	

Uke	Kapittel	KM	Læringsmål i elevboka	Kapittelinndeling i elevboka		Tverrfaglige temaer i tekster
46–48 3 uker	<b>7 Fagtekster</b> EB (s. 138–163) AB (s. 106–123)	1	– forklare hva som kjen- netegner en fagtekst – vurdere om en kilde er pålitelig og relevant – bøye substantiv i entall og flertall – skrive en fagtekst med innledning, hoveddel og avslutning	<b>Inn i tema (s. 140–147)</b> – Hva er en fagtekst? – Hva kjennetegner en fagtekst? – Saltos kildesjekk	<b>Språkverksted (s. 148–149)</b> –Substantiv: egennavn og fellesnavn	<b>Bærekraftig utvikling:</b> «Slimete gjester i hagen»  <b>Demokrati og medborgerskap:</b> «Eitt skjellsord og 47 slag»  <b>Folkehelse og livsmestring:</b> «På hjemmelagde ski»
		3		<b>Les og forstå (s.150–157)</b> – «Eitt skjellsord og 47 slag», utdrag fra faktaboka <i>Den norske slavehandelen</i> , av Anders Totland <b>Mer å lese (s. 221–227)</b> – «På hjemmelagde ski», av Marthe Dypvik, Aftenposten – «Strutsen», utdrag fra faktaboka <i>Dyras beste sjekketriks</i> av Malin Hellebø	<b>Skriveskolen (s. 158–161)</b> – Skrive en fagtekst om en kjent tegneseriefigur eller et eksotisk og ukjent dyr med innledning, hoveddel, avslutning og kildeliste	
4	– forklare hva som kjen- netegner instruksjoner og lister – letelese for å hente ut informasjon fra instruksjoner og lister – alfabetisere ord som starter med én eller flere like bokstaver – planlegge en instruksjons- film	<b>Inn i tema (s. 166–171)</b> – Instruksjoner – Kjennetegn på en instruksjon – Instruksjonsfilm – Lister		<b>Språkverksted (s. 172–173)</b> – Alfabetisk rekkefølge	<b>Folkehelse og livsmestring:</b> «Kjære julenissen»	
5		<b>Les og forstå (s. 174–179)</b> – «Verdens farligste dyr», av Lars Wærstad – «Nissens liste»		<b>Skriveskolen (s. 180–183)</b> – Planlegge en instruksjonsfilm: skrive en instruksjon og bruke instruksjonen til å lage et story- board		
10		<b>Mer å lese (s. 228–233)</b> – «Korleis lage bål», fra <i>Den store barske gutteboka</i> av Olav Viksmo-Slettan – «Kjære julenissen», utdrag fra <i>Julenissen</i> av Pia Strømstad				
11						
12						
13						
14						

# Læreplan i norsk – kompetansemål etter 7. årstrinn

Det er satt inn nummer foran kompetansemålene for å gjøre halvårsplanen på de forrige sidene mer oversiktlig.

1	lese lyrikk, noveller, fagtekster og annen skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk, svensk og dansk og samtale om formål, form og innhold	10	beskrive, fortelle, argumentere og reflektere i ulike muntlige og skriftlige sjangre og for ulike formål
2	lese samiske tekster på norsk og samtale om verdiene som kommer til uttrykk, og hvordan stedsnavn og personnavn som inneholder de samiske bokstavene, uttales	11	skrive tekster med tydelig struktur og mestre sentrale regler for rettskriving, ordbøying og tegnsetting
3	orientere seg i faglige kilder på bibliotek og digitalt, vurdere hvor pålitelige kildene er, og vise til kilder i egne tekster	12	gi tilbakemelding på medelevers tekster ut fra kriterier og bruke tilbakemeldinger i bearbeiding av egne tekster
4	bruke lesestrategier tilpasset formålet med lesingen	13	bruke fagspråk og kunnskap om ordklasser og setningsoppbygning i samtale om egne og andres tekster
5	skrive tekster med funksjonell håndskrift og med flyt på tastatur	14	utforske og beskrive samspillet mellom skrift, bilder og andre uttrykksformer og lage egne sammensatte tekster
6	lytte til og videreutvikle innspill fra andre og begrunne egne standpunkter i samtaler	15	prøve ut skriving av tekster på sidemål
7	reflektere etisk over hvordan eleven framstiller seg selv og andre i digitale medier	16	sammenligne talespråk i nærmiljøet med andre talespråkvarianter i Norge og med nabospråk
8	presentere faglige emner muntlig med og uten digitale ressurser	17	utforske og reflektere over sammenhengen mellom språk og identitet
9	leke med språket og prøve ut ulike virkemidler og framstillingsmåter i muntlige og skriftlige tekster		